

DANSK ERHVERV
BØRSEN
DK-1217 KØBENHAVN K
WWW.DANSKERHVERV.DK

T. +45 3374 6000
F. +45 3374 6080
-
INFO@DANSKERHVERV.DK

Folketinget
Att.: Medlemmerne af Europaudvalget
Christiansborg
1240 København K

11. januar 2010

Vedr.: Kommissionens meddelelse om en bedre fungerende fødevarerforsyningskæde (KOM(2009)591)

Kære medlem af Europaudvalget

I forbindelse med rådsmødet den 18. januar sender jeg hermed Dansk Erhvervs kommentarer til EU-Kommissionens meddelelse om en bedre fungerende fødevarerforsyningskæde (KOM(2009)591).

Dansk Erhverv bakker op om Kommissionens intention om at undersøge, hvordan vi kan sikre en bedre fungerende fødevarerforsyningskæde i Europa. Kommissionens meddelelse peger på en række relevante forhold, der har betydning for prisdannelsen og konkurrencen i fødevarerforsyningskæden.

Desværre lægger meddelelsen op til, at Kommissionen i fremtiden vil foreslå visse konkurrencebegrænsende tiltag, bl.a. fordi det konkluderes, at der findes "strukturelle svagheder i systemet", underforstået at konkurrencen ikke er stærk nok, særligt i detailhandlen.

Dansk Erhverv beklager, at Kommissionen antager, at der er problemer med konkurrencen i detailhandlen. Konkurrencen i den danske dagligvarehandel er hård og med til at sikre forbrugerne kvalitetsvarer til lave priser. Konkurrencestyrelsens årlige konkurrenceredegørelser har da heller ikke udpeget den danske detail- og dagligvarehandel som en branche med væsentlige konkurrenceproblemer. Ligeledes fandt Konkurrencestyrelsen hverken i undersøgelsen af fødevarerpriser fra oktober 2008 eller juni 2009 årsag til at konkludere, at de stigende fødevarerpriser skyldtes manglende konkurrence i dagligvarehandelen.

Hvis Kommissionen skal undersøge, hvordan fødevarerforsyningskæden fungerer, er det nødvendigt at fokusere på, om rammerne for den fri konkurrence er til stede på markedet. Hvis der foregår ulovligheder, skal der sættes ind med konkrete tiltag for at sikre optimale betingelser for konkurrencen. I den forbindelse skal det bemærkes, at primærproducenter af fødevarer hvert år modtager milliardstøtte fra EU, ligesom der stilles krav om særlige hensyn til lokale producenter. Sådanne tiltag, som Kommissionen bakker op om, er desværre med til at begrænse den fri konkurrence og har afledte effekter på prisdannelsen i fødevarerforsyningskæden.

Nedenfor findes Dansk Erhvervs specifikke kommentarer til meddelelsen.

Med venlig hilsen

Lotte Engbæk Larsen
Fødevarerechef

Dansk Erhvervs kommentarer til Kommissionens meddelelse om en bedre fungerende forsyningskæde i Europa (KOM(2009)591))

Anbefaling 1:

Kommissionen mener, at der er behov for en indsats for at fjerne urimelige former for kontraktpraksis mellem erhvervslivets aktører i hele fødevarerforsyningskæden. I den forbindelse vil Kommissionen samarbejde med medlemsstaterne om udveksling af informationer, iværksættelse af bevidsthedskampanjer og udveksling af bedste praksis. På baggrund af dette vil Kommissionen samarbejde med fødevarerækedens interessenter om at udarbejde frivillige standardkontrakter. Endelig vil Kommissionen vurdere urimelige former for kontraktpraksis og – hvis nødvendigt – foreslå lovgivning til at undgå de urimelige kontraktformer.

Dansk Erhverv ser frem til, at Kommissionen vil iværksætte undersøgelser af fødevarerforsyningskæden for bedre at kunne forstå de store udsving i fødevarerpriserne og fjerne de eksisterende barrierer for konkurrencen og prisdannelsen på fødevarerområdet i EU.

Kommissionen anerkender, at fødevarerforsyningskæden kommer til at spille en vigtig rolle i forbindelse med genopretningen af de europæiske økonomier. Netop derfor mener Dansk Erhverv, at det er afgørende, at der ikke vedtages unødvendig europæisk regulering, som kan forringe den allerede velfungerende konkurrence mellem virksomheder i fødevarerbranchen. Vi hæfter os derfor ved den positive udmelding, at Kommissionen kun vil foreslå lovgivning, hvis yderligere undersøgelser af fødevarerforsyningskæden afdækker et behov for dette.

At virksomheder kan have forskellige forhandlingspositioner er en naturlig konsekvens på et marked med konkurrence. Et vilkår, som i øvrigt eksisterer i alle forsyningskæder og ikke kun på fødevarerområdet. Dansk Erhverv minder derfor om, at almindelige konkurrencefordele både hos små og store virksomheder langt fra kan sammenstilles med misbrug af dominerende stilling, som Kommissionen synes at gøre i sin meddelelse.

Hvis man skal analysere fødevarerforsyningskæden, vil det være mere brugbart at undersøge konkurrencen ud fra produktkategorier end ud fra, hvor store virksomhederne i forsyningskæden er. Danske detailvirksomheder – uanset størrelse - har stort set intet at forhandle med, når det kommer til "must have" fødevarer, som forbrugerne forventer at finde i ethvert supermarked.

Dansk Erhverv er imod standardkontrakter og finder det i øvrigt betænkeligt, at Kommissionen har til hensigt at foreslå et tiltag, som de facto kan underminere aftalefriheden som et grundlæggende princip på et frit marked. Det er ikke EU-Kommissionens rolle at blande sig i forhandlingssituationen mellem virksomheder for at tilgodese et af leddene i forsyningskæden, med mindre markedet har vist sig ikke at fungere. Dette er ikke tilfældet på fødevarerområdet.

Anbefaling 4:

Kommissionen har offentliggjort første udgave af det europæiske værktøj til overvågning af fødevarerpriser og forpligtet sig til at undersøge, hvordan det kan videreudvikles til at dække et større antal fødevarer og kæder fra sommeren 2010.

Dansk Erhverv er imod forsimplede sammenligninger af endelige fødevarerpriser i EU-landene, idet en lang række rammevilkår såsom lønniveau, momssats, afgiftsniveau, arbejdsmiljøregler, miljøkrav samt regler for fødevarer- og forbrugersikkerhed adskiller sig betydeligt landene imellem.

Desuden vurderer dagligvarehandlen i Danmark, at 20-30 pct. at alle fødevarer sælges som tilbudsvare som følge af den stærke danske tilbudskultur. Disse tilbudspriser indgår ikke i sammenligningsgrundlaget, som derfor uundgåeligt vil være misvisende.

Det kan desuden medføre øgede administrative byrder for alle led i fødevarerforsyningskæden, hvis der bliver stillet yderligere krav til rapportering i forbindelse med målet om at øge gennemsigtigheden.

Endelig skal det bemærkes, at Kommissionens ensidige fokus på fødevarerpriser i denne meddelelse står i modstrid med det arbejde, som Kommissionens samtidig er i gang med for at fremhæve og forbedre kvaliteten af fødevarer i Europa.

Anbefaling 5:

Kommissionen henstiller til, at alle medlemsstater har netbaserede og lettilgængelige tjenester for sammenligning af detailpriser for fødevarer. Kommissionen foreslår hjemmesider og "smart phones", som forbrugerne kan anvende i forretninger. Kommissionen mener bl.a., at dette vil styrke konkurrencen i detailledet.

Konkurrencen i den danske detailhandel er ganske hård, hvilket bl.a. kan ses ved, at overskudsgraden i danske dagligvarebutikker ligger lidt under eller på niveau med det europæiske gennemsnit.

I Danmark har vi allerede en række internetbaserede prissammenligningsværktøjer i privat regi, lige som forbrugerne f.eks. via www.tilbudsgugen.dk kan finde ugens tilbud på fødevarer som mælk, æg, brød osv. Det skal dog bemærkes, at forbrugerne ikke kan sammenligne kvalitet, dyrkningsmetoder mv. via sådanne prissammenligningsværktøjer.

Anbefaling 6:

Kommissionen vil vurdere foranstaltninger, som skal håndtere territoriale forsyningsbe- grænsninger, hvis disse skaber økonomisk ineffektivitet og er i strid med principperne for det indre marked. For at informere om sine foranstaltninger udarbejder Kommissionen inden udgangen af 2010 en konsekvensanalyse.

Dansk Erhverv hilser Kommissionens undersøgelser af priserne i alle led af fødevarerforsyningskæden meget velkommen. Vi bakker fuldt op om og har stor gavn af EU's indre marked, ligesom forbrugerne har fået markant større udbud og lavere priser som følge af, at vi ikke har 27 nationale markeder, men ét stort.

Anbefaling 7:

Kommissionen opfordrer Rådet og Europa-Parlamentet til hurtigt at vedtage

Kommissionens forslag til revision af lovgivningen om mærkningsregler.

Dansk Erhverv støtter målet om at sikre forbrugerne adgang til klar og gennemskuelig information om de fødevarer, de køber, herunder at give forbrugerne information om næringsindholdet i fødevarer, så de kan træffe sundhedsbeviste valg.

Visse aspekter af det foreliggende forslag risikerer dog at føre til et mindre integreret indre marked for fødevarer. Forslaget om at tillade nationale ordninger risikerer at blive en barriere for det indre marked, hvis alle medlemslande indfører mærkningskrav, som de facto vil holde udenlandske varer uden for deres marked. Også muligheden for nationalt at udvide bestemmelserne om oprindelseslandsmærkning risikerer at blive brugt som en protektionistisk handelshindring.

Endelig risikerer visse virksomheder at få betydelige ekstraomkostninger, hvis ikke-færdigpakkede fødevarer og fødevarer fremstillet til salg på stedet bliver medtaget i forordningens anvendelsesområde. Fødevarer, som sælges i restauranter, delikatesser eller slagterafdelinger, har ingen grænseoverskridende implikationer og bør derfor ikke reguleres på europæisk niveau. Desuden vil forslaget formentlig have den utilsigtede virkning, at priserne på disse fødevarer stiger som følge af de betydelige merudgifter til mærkning for leverandører af ikke-færdigpakkede fødevarer og fødevarer pakket til salg på stedet.

Anbefaling 8:

Kommissionen vil revidere udvalgte miljønormer og oprindelseslandsmærkningsordninger, som kan være til hinder for den grænseoverskridende samhandel.

Dansk Erhverv hilser dette initiativ velkommen, men beklager samtidig, at Kommissionen i sit forslag til forordning om fødevarerinformation til forbrugerne lægger op til øget brug af oprindelseslandsmærkning, jf. bemærkninger til anbefaling 7.

Anbefaling 10:

Kommissionen foreslår at træffe foranstaltninger til at fremme de forslag, som den højtstående gruppe har fremsat med det formål at forbedre konkurrenceevnen i landbrugsfødevareresektoren, navnlig i de små og mellemstore virksomheder, og fremme innovation og eksport i sektoren.

Dansk Erhverv henstiller til, at der ved udvidelser af beføjelserne til den højtstående gruppe sikres ligelig repræsentation af alle virksomheder i fødevarerforsyningskæden, sådan at også detailhandlen og forbrugerne bliver hørt i den højtstående gruppe. Dette vil sikre, at fokus ikke skævvrides til f.eks. at dreje sig om specifikke sektors konkurrenceevne, men hele fødevarerforsyningskæden.